

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 455/2011-79

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. mája 2012 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka prerokoval prijatú sťažnosť P. G., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného JUDr. Ing. M. Ž., pre namietané porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a na spravodlivé súdne konanie a na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 1 a 2 a na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 15/2011 z 19. mája 2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva P. G. na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a na spravodlivé súdne konanie a na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 1 a 2 a na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 15/2011 z 19. mája 2011 porušené neboli.

2. P. G. trovy konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. augusta 2011 (po doplnení 25. januára 2012) doručená sťažnosť P. G., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a na spravodlivé súdne konanie, na prezumpciu neviny a na obhajobu podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. c) a na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 To 148/2008 zo 17. marca 2009 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 15/2011 z 19. mája 2011.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 455/2011-34 zo 7. februára 2012 sťažnosť sťažovateľa v časti pre namietané porušenie jeho práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 15/2011 z 19. mája 2011 prijal na ďalšie konanie (bod 1 výroku označeného rozhodnutia), vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol (bod 2 výroku rozhodnutia) a návrhu sťažovateľa na vydanie dočasného opatrenia nevyhovel (bod 3 výroku rozhodnutia).

Podstatou námietok sťažovateľa bolo tvrdenie o neobjektívnosti a svojvoľnosti rozhodovania najvyššieho súdu, ktoré sa podľa názoru sťažovateľa prejavili v nesprávnej aplikácii Trestného zákona týkajúcej sa základných zásad ukladania sankcií, ako aj v tom, že aj napriek konštatácii o nesprávnej právnej kvalifikácii skutku najvyšší súd prehliadol, že v trestnej veci sťažovateľa nerozhodoval v prvostupňovom konaní zákonný sudca, keď namiesto samosudcu rozhodoval senát. Podľa názoru sťažovateľa rozhodnutie najvyššieho

súdu nie je dostatočne odôvodnené a zo strany tohto orgánu verejnej moci sa mu nedostalo účinnej a dôkladnej právnej ochrany, o ktorú žiadal v rámci dovolacieho konania.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 15/2011 z 19. mája 2011 boli porušené jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 5 ods. 1, čl. 6 ods. 1 a 2 a čl. 13 dohovoru, namietané rozhodnutie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, priznal mu primerané finančné zadost'účinenie v sume 33 000 €, ako aj náhradu trov konania v sume 442,47 €.

K sťažnosti sťažovateľa sa vyjadril najvyšší súd prostredníctvom predsedu trestnoprávneho kolégia listom sp. zn. Tpj 13/2012 z 13. marca 2012 doručeným ústavnému súdu 15. marca 2012, z ktorého okrem iného vyplýva:

„Obvineným napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nie je zmätočné ani účelové a už vonkoncom mu nemožno vyčítať nedostatočné odôvodnenie, a preto neporušuje právo na spravodlivý proces. Dovolanie obvineného bolo na verejnom zasadnutí meritórne preskúmané, pričom senát v dôvodoch svojho rozhodnutia jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky otázky, ktoré bolo potrebné v danom prípade riešiť. Vo svojom rozhodnutí senát najvyššieho súdu konštatoval, že zo strany súdov nižších stupňov došlo k pochybeniu pri právnej kvalifikácii konania obvineného. Zároveň však dospel k záveru, že toto pochybenie v konečnom dôsledku nemalo zásadný vplyv na postavenie obvineného, preto nepovažoval za potrebné v záujme zachovania stability súdnych rozhodnutí obvineným napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na nové prerokovanie. Obvinený bol totiž následne trestne stíhaný pre skutky kvalifikované ako zločin úverového podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20, § 222 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. a prečin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky spolupáchateľstvom podľa § 20, § 352 ods. 1 Tr. zák., ktorých skutkov sa dopustil v letných mesiacoch roku 2006. Trestné stíhanie sa viedlo na Okresnom súde Čadca, ktorý na verejnom zasadnutí 9. marca 2011 podľa § 334 ods. 4 Tr. por. schválil dohodu o vine a treste uzavretú medzi obvineným a zástupcom okresnej prokuratúry. Následne pod sp. zn. 1 T 95/2010 vyhlásil rozsudok, ktorým uznal obvineného

za vinného zo zločinu a prečinu a uložil mu súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 6 (šesť) mesiacov. Uložením súhrnného trestu došlo aj k faktickej náprave pochybenia zisteného najvyšším súdom. Obvinenému bol totiž ukladaný trest za viac úmyselných trestných činov z ktorých jeden bol zločin, preto bol trest ukladaný s použitím tzv. asperačnej zásady.“

V označenom liste predseda trestnoprávneho kolégia oznámil, že najvyšší súd súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

Totožné vyjadrenie týkajúce sa upustenia od ústneho pojednávania v tejto veci poskytol aj právny zástupca sťažovateľa v doplnení sťažnosti doručenej ústavnému súdu 25. januára 2012.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd prerokoval túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže účastníci konania vyslovili súhlas s upustením od ústneho pojednávania a podľa názoru ústavného súdu od ústneho pojednávania by nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd v rámci konania vo veci samej vychádzal z obsahu sťažnosti, vyjadrení účastníkov konania a zo spisu najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 15/2011, pričom zistil takýto skutkový stav veci:

Rozsudkom Okresného súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 8 T 131/2007 z 29. septembra 2008 bol sťažovateľ uznaný za vinného zo spáchania zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, za čo bol podľa § 221 ods. 3 v spojení s § 38 ods. 2, § 36 písm. l), § 37 písm. m) a § 42 ods. 1 Trestného zákona odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere

troch rokov a šesť mesiacov. Okresný súd týmto rozsudkom zároveň podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výrok o treste, ktorý bol sťažovateľovi uložený rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 9 T 138/2007 z 11. januára 2008, ktorým bol odsúdený za trestný čin úverového podvodu podľa § 250a ods. 1 a 3 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 a ktorým mu bol uložený peňažný trest v sume 30 000 Sk, a pre prípad, že by bol výkon tohto trestu úmyselne zmarený, ustanovil náhradný trest odňatia slobody na 30 dní.

Proti rozsudku okresného súdu, čo sa týka výroku o treste, podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom predovšetkým namietal, že uložený trest považuje za veľmi prísny, a to aj vzhľadom na to, že pri objasňovaní trestnej činnosti bol nápomocný orgánom činným v trestnom konaní, a tiež preto, lebo prispel k tomu, aby osobné motorové vozidlo, ktoré súviselo so spáchaným skutkom, bolo vrátené poškodenému. V odvolaní sťažovateľ poukázal aj na nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku.

O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 1 To 148/2008 zo 17. marca 2009 tak, že ho zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu a zároveň proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. b), h) a i) Trestného poriadku s poukazom na § 374 ods. 3 Trestného poriadku.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku videl sťažovateľ v tom, že súd prvého stupňa a aj krajský súd nesprávne zistili výšku spôsobnej škody, čo viedlo k nesprávnej právnej kvalifikácii skutku, a tým aj k nesprávnemu rozhodnutiu v otázke jeho viny. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na iné rozhodnutie krajského súdu, na základe ktorého bol za vinného uznaný jeho spolupáchateľ, pričom ale v tomto prípade došlo k zmene právnej kvalifikácie skutku.

Opodstatnenosť dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku videl sťažovateľ v tom, že odvolací súd v jeho prípade nerozhodol v zákonom zložení,

pretože dvaja členovia senátu odvolacieho súdu rozhodovali aj v inej trestnej veci týkajúcej sa jeho spolupáchateľa, a to s opačným právnym názorom bez relevantnej skutkovej zmeny.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, jeho naplnenie sťažovateľ odôvodnil tým, že v dôsledku nesprávnej právnej kvalifikácie skutku mu bol uložený prísnejší trest odňatia slobody mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, než akú pripúšťa za skutočne spáchaný skutok Trestný zákon.

O dovolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tdo 15/2011 z 19. mája 2011 tak, že ho zamietol.

Na verejnom zasadnutí dovolacieho súdu obhajca sťažovateľa uviedol, že sťažovateľ bol medzitým odsúdený aj rozsudkom Okresného súdu Čadca sp. zn. 1 T 95/2010 z 9. marca 2011 za zločin úverového podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 222 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona a prečin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej pečiatky formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 352 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere päť rokov a šesť mesiacov. Okresný súd Čadca týmto rozsudkom podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zároveň zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 8 T 131/2007 z 29. septembra 2008 vo výroku o treste.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (nesprávne právne posúdenie skutku) najvyšší súd uviedol, že tento dôvod bol naplnený, ale vzhľadom na § 371 ods. 4 Trestného poriadku, keďže nedošlo k takému pochybeniu, ktoré by zásadným spôsobom ovplyvnilo postavenie sťažovateľa, ho nemožno použiť.

V súvislosti s týmto dovolacím dôvodom najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval:

„Dovolací súd zistil, že súd prvého stupňa skutočne pochybil, keď konanie obvineného právne posúdil ako zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. Námiety obvineného voči právnej kvalifikácii jeho konania sú opodstatnené... Obžaloba

totiž vychádzala z nesprávne vyčíslenej výšky spôsobenej škody, čo malo zásadný vplyv na právnu kvalifikáciu, ktorá bola prísnejšia... Z uvedeného vyplýva, že obvinený so spoločníkmi spôsobil poškodenej lízingovej spoločnosti škodu vo výške 26 528,58 €. Spôsobená škoda nepresiahla sumu 26 555,14 €, ktorá v zmysle § 125 ods. 1 Tr. zák. predstavuje škodu značnú. Vzhľadom na skutočne spôsobenú škodu malo byť konanie právne kvalifikované ako prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., na ktorý zákonodarca stanovil trestnú sadzbu od 1 do 5 rokov, v rámci ktorej mal súd prvého stupňa ukladať trest.“

Najvyšší súd však poukázal na podstatné okolnosti, ktoré nastali po podaní dovolania, a teda že rozsudkom Okresného súdu Čadca sp. zn. 1 T 95/2010 z 9. marca 2011 bola schválená dohoda o vine a treste a sťažovateľ bol uznaný vinným zo spáchania zločinu úverového podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 222 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona a prečinu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej pečiatky taktiež formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 352 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere päť rokov a šesť mesiacov. Okresný súd Čadca týmto rozsudkom podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zároveň zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 8 T 131/2007 z 29. septembra 2008 vo výroku o treste.

Najvyšší súd ďalej uviedol: *„Uvedený výrok síce celkom nezodpovedá ustanoveniu § 42 ods. 2 Tr. zák., napriek tomu podľa názoru dovolacieho súdu zrušením výroku o treste dovolaním napadnutého rozhodnutia došlo k faktickej náprave tohto rozhodnutia.*

Obvinený bol totiž vyššie citovaným rozsudkom Okresného súdu Čadca uznaný zo spáchania zločinu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák., ktorým spôsobil väčšiu škodu na majetku. Na uvedený zločin zákonodarca stanovil trestnú sadzbu odňatia slobody od troch rokov do desať rokov. Ide o rovnakú trestnú sadzbu ako v prípade zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a), z ktorého bol uznaný dovolaním napadnutého rozhodnutia. Vzhľadom k tomu, že aj Okresný súd Čadca ukladal trest za zločin a prečin, ktoré spáchal obvinený dvomi skutkami prichádzalo do úvahy použitie tzv. asperačnej zásady v zmysle § 42 ods. 2 Tr. zák., čo v jeho prípade znamenalo

zvýšenie hornej hranice trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu z nich najprísnejšie trestného o jednu tretinu. V rámci takto upravenej trestnej sadzby bolo potom možné uloženie trestu v rozpätí od 8 rokov a 2 mesiacov do 13 rokov a 4 mesiacov. Obvinený súc si vedomý tejto skutočnosti preto radšej pristúpil na dohodu o vine a treste, ktorú okresný súd aj schválil.“

Vychádzajúc z relevantných ustanovení Trestného zákona (§ 39 ods. 4, § 41 ods. 2 a § 42 ods. 2) najvyšší súd dospel v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku v spojení s § 371 ods. 4 Trestného poriadku k tomuto záveru:

„V rámci tejto dohody v zmysle § 39 ods. 4 Tr. zák. mohol súd uložiť trest odňatia slobody znížený o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Nakoľko jedným zo zbiehajúcich sa trestných činov bol zločin bolo potrebné najskôr v zmysle § 41 ods. 2 Tr. zák. upraviť príslušnú trestnú sadzbu podľa tohto ustanovenia a následne ukladať trest znížený o jednu tretinu pod dolnú hranicu takto upravenej trestnej sadzby, t. j. v rozpätí od 5 rokov a 6 mesiacov do 13 rokov a 4 mesiacov. Obvinenému bol uložený súhrnný trest na úplne spodnej hranici takto upravenej trestnej sadzby. Nižší trest už obvinenému nie je možné uložiť. Z uvedeného vyplýva, že zo strany Okresného súdu Ružomberok i zo strany Krajského súdu v Žiline síce došlo pri právnej kvalifikácii jeho konania k pochybeniu, avšak zistené pochybenie podľa názoru dovolacieho súdu zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného. V konečnom dôsledku nemalo za následok zhoršenie jeho situácie. Treba si uvedomiť, že obvineného nikto nenútil k uzavretiu dohody o vine a treste. Bolo to jeho vlastné rozhodnutie, čím sa fakticky vyhol uloženiu podstatne prísnejšieho trestu odňatia slobody.“

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (nezákonné zloženie súdu), jeho naplnenie najvyšší súd nezistil, pričom v tejto súvislosti uviedol:

„Nezákonne zloženým súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumie súd, ktorý je obsadený v rozpore s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prerokovať a rozhodnúť. V praxi to znamená, že vo veci rozhodol samosudca, hoci na konanie bol príslušný senát, prípadne ak senát rozhodol v neúplnom zložení alebo ide

o prípady, kedy sa na rozhodovaní zúčastnil prísediaci, ktorému uplynulo funkčné obdobie. Obvineným uvádzané námietky však citovaný dovolací dôvod nenapĺňajú.“

Potom, čo najvyšší súd v odôvodnení rozhodnutia veľmi podrobne uviedol, ktorí sudcovia rozhodovali v odvolacom senáte v trestnej veci sťažovateľa a ktorí v trestnej veci inej osoby, na ktorú sťažovateľ v dovolaní poukazoval, a to odvolávajúci sa na rozvrhy práce krajského súdu na rok 2008 a 2009 a ich dodatky, dospel k záveru, že senáty rozhodovali v zložení podľa rozvrhu práce, a teda rozhodovali v zákonom zložení, pričom skutočnosť, že v dvoch obdobných veciach rozhodli rozdielne, ešte neznamená, že rozhodli v nezákonom zložení.

Aj vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku (uloženie trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby) najvyšší súd uviedol, že tento nebol naplnený, a zároveň konštatoval:

„V posudzovanej veci bol obvinený uznaný za vinného zo zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1 ods. 3 písm. a) Tr. zák. Ide o kvalifikovanú skutkovú podstatu, na ktorú je v zákone ustanovená ako už bolo vyššie uvedené, trestná sadzba odňatia slobody od troch do desať rokov. Obvinenému bol uložený za použitia základných zásad ukladania sankcií, súhrnný trest odňatia slobody vo výmere troch rokov a šesť mesiacov, teda v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby. Dovolací súd nemôže prehodnocovať uložený trest z pohľadu prísnosti, ako žiadal obvinený.“

III.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy osobná sloboda sa zaručuje. Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným

právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy) (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01, III. ÚS 506/2011).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 318/08).

Ústavný súd konštatuje, že ťažiskom sťažovateľovej sťažnosti bolo tvrdenie o nesprávnej právnej kvalifikácii skutku, s ktorým súvisela problematika zákonného sudcu, ako aj tvrdenie o uložení trestu mimo zákonom ustanovenú trestnú sadzbu.

Ústavný súd považuje za významné poukázať na to, že sťažovateľ v dovolaní predostrel dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b), h) a i) Trestného poriadku, a teda namietal, že v jeho veci súd rozhodol v nezákonnom zložení, bol mu uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení veci.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod, že v jeho prípade rozhodol súd v nezákonnom zložení, tento odôvodnil tým, že senát krajského súdu ITo nerozhodoval v jeho prípade v zákonnom zložení, pretože podľa jeho vyjadrenia ten istý senát krajského súdu ITo rozhodoval aj v trestnej veci jeho spolupáchateľa, ale už v inom zložení.

Z § 374 Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie už pri jeho podaní musí byť odôvodnené tak, aby bolo zrejmé, v ktorej časti sa rozhodnutie napáda a aké chyby sa

vytýkajú rozhodnutiu alebo konaniu, ktoré rozhodnutiu predchádzalo. V dovolaní sa musí uviesť dôvod dovolania podľa § 371, pričom ako dôvod dovolania v ňom možno uplatňovať aj konanie na súde prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

Podľa § 385 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Podľa § 237 ods. 3 písm. b) Trestného poriadku o obžalobe alebo o návrhu na dohodu o vine a treste koná a vo veci rozhoduje samosudca o prečinoch a zločinoch, na ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje osem rokov, pokiaľ tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 349 ods. 1 Trestného poriadku samosudca vykonáva konanie o prečinoch a zločinoch, na ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje osem rokov.

Z obsahu sťažovateľovho dovolania je zrejmé, že z pohľadu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sťažovateľ nenamietal prvostupňové rozhodnutie a druhostupňové rozhodnutie aj preto, že vzhľadom na nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku mal v jeho prípade rozhodovať na okresnom súde samosudca, a nie senát.

Sťažovateľ sa domnieval, čo napokon potvrdil aj on sám, že námietka v tejto podobe je implicitne vyjadrená v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Totiž v tejto súvislosti sťažovateľ tvrdil, že jeho konanie nemalo byť kvalifikované ako zločin podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 221 ods. 1 a 3 Trestného zákona, ale ako prečin podvodu spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona. V praxi to znamená, čo však sťažovateľ v rámci dovolania netvrdil, že ak jeho protiprávne konanie malo byť správne kvalifikované ako prečin podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona,

vzhľadom na trestnú sadzbu (od 1 do 5 rokov), ktorú zákon dovoľuje za takýto skutok uložiť, mal za danej situácie s použitím § 237 ods. 3 písm. b) a § 349 ods. 1 Trestného poriadku v trestnej veci sťažovateľa rozhodovať samosudca.

Podľa názoru ústavného súdu v rámci dovolacieho konania bol najvyšší súd povinný skúmať námietky sťažovateľa týkajúce sa dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku v súlade s § 374 a § 385 ods. 1 Trestného poriadku, a teda bol povinný zamerať sa na tie chyby rozhodnutia alebo konania, ktoré sťažovateľ v rámci dovolacích dôvodov uviedol.

Na tomto mieste považuje ústavný súd za podstatné pripomenúť, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý slúži na preskúmanie a nápravu výslovne uvedených procesných alebo hmotnoprávných nedostatkov a pochybení, nie však na revíziu skutkových zistení ustálených súdom prvého a druhého stupňa ani na preskúmanie nimi vykonaného dokazovania.

Keďže sťažovateľ v rámci dovolania výslovne nenamietal, že na súde prvého stupňa mal rozhodovať samosudca, a nie senát, hoci formálne tento dovolací dôvod označil, nemohol sa v okolnostiach tohto prípadu spoliehať na „úradnú povinnosť“ najvyššieho súdu zamerať sa aj na tieto skutočnosti. Majúc na pamäti povahu a charakter dovolacieho konania, vychádzajúc z citovaných ustanovení Trestného poriadku a s prihliadnutím na obsah sťažovateľovho dovolania nebolo povinnosťou najvyššieho súdu danú okolnosť skúmať. Takáto povinnosť by mu vznikla len pri explicitne nastolenej námietke, ktorú sťažovateľ v takej podobe nepredniesol.

Okrem toho ústavný súd v naznačených súvislostiach poukazuje na § 371 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom. Podľa zistení ústavného súdu totiž sťažovateľ v odvolacom konaní výslovne neuviedol, že namietal nezákonné zloženie súdu, pretože v jeho veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 8 T 131/2007 mal

rozhodovať samosudca, a nie senát. K tejto problematike sťažovateľ v odvolaní uviedol, že v jeho prípade došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Podľa názoru ústavného súdu pod toto tvrdenie nemožno bez explicitného vyjadrenia subsumovať aj nevyslovenú námietku o tom, že v trestnej veci sťažovateľa nerozhodol súd v zákonom zložení.

Sťažovateľ súčasne tvrdil, že v jeho veci došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Túto námietku predložil aj v rámci dovolacieho konania.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia dal v tejto otázke sťažovateľovi za pravdu. Poukázal na to, akým spôsobom mali vo veci konajúce súdy ustáliť výšku spôsobenej škody, od ktorej závisela právna kvalifikácia protiprávneho konania sťažovateľa. Podľa názoru najvyššieho súdu malo byť protiprávne konanie sťažovateľa posúdené miernejšie, a teda ako prečin podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona, a nie ako zločin podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 221 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona.

Najvyšší súd však pri úvahách v tomto kontexte musel zohľadniť zistenie, že rozsudok okresného súdu sp. zn. 8 T 131/2007 z 29. septembra 2008, ktorým bol sťažovateľ uznaný za vinného zo spáchania závažnejšieho protiprávneho konania, bol vo výroku o treste zrušený rozsudkom Okresného súdu Čadca sp. zn. 1 T 95/2010 z 9. marca 2011. Týmto rozsudkom Okresného súdu Čadca bola schválená dohoda o vine a treste a sťažovateľ bol uznaný vinným zo spáchania zločinu úverového podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 222 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona a prečinu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej pečiatky taktiež formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 352 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere päť rokov a šesť mesiacov.

Najvyšší súd argumentoval tým, že v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 1 T 95/2010 bol sťažovateľ odsúdený za dva úmyselné trestné činy – zločin a prečin, kde za uloženie zločinu bolo možné uložiť trest odňatia slobody v rozpätí od 3 do

10 rokov, čo je rovnaká trestná sadzba ako v prípade zločinu, zo spáchania ktorého bol sťažovateľ uznaný za vinného rozsudkom okresného súdu vo veci sp. zn. 8 T 131/2007. V danom prípade Okresný súd Čadca aplikoval tzv. asperačnú (zostrujúcu) zásadu podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona, a keďže ukladal súhrnný trest, postupoval v zmysle § 42 ods. 2 Trestného zákona.

Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd konštatoval, že tým, že rozsudkom Okresného súdu Čadca došlo k zrušeniu rozsudku okresného súdu vo výroku o treste, došlo k faktickej náprave pochybení, ktoré vo veci sp. zn. 8 T 131/2007 spôsobili súdy nižšieho stupňa tým, že sťažovateľovo konanie kvalifikovali prísnejšie. Vzhľadom na to, že sťažovateľ bol neskorším rozsudkom Okresného súdu Čadca uznaný za vinného z protiprávneho konania, za ktoré Trestný zákon dovoľoval uložiť totožnú sankciu ako v prípade konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 8 T 131/2007, nemohlo to v konečnom dôsledku zásadne ovplyvniť jeho postavenie. Totiž v zmysle § 42 ods. 2 Trestného zákona už sťažovateľovi nemohol byť uložený miernejší trest.

Na základe uvedeného ústavný súd tvrdí, že posúdenie okolností sťažovateľovho prípadu zo strany najvyššieho súdu s poukazom na § 371 ods. 5 Trestného poriadku, a teda že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného, je potrebné pokladať za relevantné, legitímne a akceptovateľné.

Sťažovateľ v sťažnosti súčasne vyjadril nespokojnosť s vypočítaním uloženého trestu, ktorý bol Okresným súdom Čadca určený na 5 rokov a 6 mesiacov, pričom s takto určenou výškou trestu sa stotožnil aj dovolací súd, ktorý svoje úvahy v tomto smere veľmi zreteľne a prehľadne prezentoval.

Sťažovateľ najvyššiemu súdu vytýkal predovšetkým ustálenie dolnej hranice trestnej sadzby. Na rozdiel od sťažovateľa ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd pri svojich právnych úvahách o určení dolnej a hornej hranice trestnej sadzby vychádzal z ustanovení Trestného zákona pojednávajúcich jednak o mimoriadnom znížení trestu v konaní o dohode

o uznaní viny a prijatí trestu (§ 39 ods. 4), ako aj o zvýšení hornej hranice trestnej sadzby pri ukladaní trestu odňatia slobody za dva alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom (§ 41 ods. 2). Ústavný súd konštatuje, že najvyšším súdom prezentované rozpätie dolnej a hornej hranice trestnej sadzby od 5 rokov a 6 mesiacov do 13 rokov a 4 mesiacov je správne. Bez toho, aby ústavný súd sťažovateľovi bližšie vysvetľoval, ako všeobecné súdy rozhodujúce o vine a treste za trestné činy (čl. 50 ods. 1 ústavy) postupujú pri ukladaní trestov v súlade so zásadami ukladania trestov, za relevantné považuje predsa len dodať, že rozdiel medzi určením rozpätia trestnej sadzby tak, ako ju vypočítal sťažovateľ, a tým, ako ju prezentoval najvyšší súd, spočíva hlavne v tom, že sťažovateľ nesprávne vyložil druhú časť prvej vety § 41 ods. 2 za bodkočiarkou (súd uloží páchateľovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody), keď polovicu, akú má na mysli toto zákonné ustanovenie, nemožno počítať od 0 rokov do 13 rokov a 4 mesiacov (sťažovateľ sa domnieval, že polovicu je potrebné určiť ako 80 mesiacov), ale je potrebné vychádzať z rozpätia trestnej sadzby od jej zákonného minima, teda od 3 rokov do 13 rokov a 4 mesiacov, kde po aplikácii § 41 ods. 2 Trestného zákona a následne § 39 ods. 4 Trestného zákona dostaneme rozpätie 5 rokov a 6 mesiacov až 13 rokov a 4 mesiacov.

Ústavný súd konštatuje, že aj po preskúmaní zvyšnej časti odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 15/2011 z 19. mája 2011 dospel k záveru, že toto je potrebné považovať za náležité odôvodnené. Ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd aj vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku (uloženie trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby) zaujal primeraný právny názor. Najvyšší súd poukázal na to, že uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu prichádza do úvahy len v prípade, ak by všeobecný súd uložil trest mimo rámca zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Na tomto mieste najvyšší súd upriamil pozornosť na to, že je na samotnom súde rozhodujúcom o vine a treste, aby v rámci zákonných limitov a na základe vlastnej úvahy rozhodol, ktorý z dovolených trestov za protiprávne konanie uloží a v akej výmere. Najvyšší súd ďalej dôvodil tým, že okresný súd pri ukladaní trestu sťažovateľovi vychádzal z rozpätia trestnej sadzby, akú na súdený trestný čin stanovil Trestný zákon, a okrem toho dodal, že ak sťažovateľovi bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 8 T 131/2007

z 29. septembra 2008 uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov a 6 mesiacov, bol mu de facto uložený trest v rámci trestnej sadzby (od 1 do 5 rokov), ktorú Trestný zákon ustanovuje za spáchanie protiprávneho konania, ktoré má znaky prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona, teda skutku, za ktorý mal byť správne sťažovateľ uznaný za vinného v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 8 T 131/2007.

Uvedené skutočnosti boli podkladom na záver ústavného súdu o tom, že základné práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a na spravodlivé súdne konanie a na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 1 a 2 a na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 15/2011 z 19. mája 2011 porušené neboli (bod 1 výroku nálezu).

Sťažovateľ v petite sťažnosti taktiež požadoval, aby ústavný súd zrušil namietané uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a aby mu priznal primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Z uvedeného vyplýva, že vo všeobecnosti výroky ústavného súdu o zrušení napadnutého rozhodnutia, o vrátení veci na ďalšie konanie orgánu verejnej moci, ktorý práva porušil, či o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia sú viazané na vyhovenie vo veci samej. Keďže v uvedenom prípade ústavný súd vyslovil, že práva,

ktorých porušenie sťažovateľ namietal, porušené neboli, jeho návrhom v tomto kontexte ústavný súd nemohol vyhovieť.

IV.

Sťažovateľ v petite sťažnosti žiadal priznať aj náhradu trov konania, ktoré jeho právny zástupca ustanovený mu ústavným súdom vyčíslil v celkovej sume 442,47 €.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

V danom prípade bol uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 455/2011-19 z 13. decembra 2011 sťažovateľovi ustanovený právny zástupca na účely konania pred ústavným súdom z dôvodu, že na základe sťažnosti a jej príloh mal ústavný súd za zistené, že v tom čase nejde o bezúspešné uplatnenie námietky porušenia základných práv a slobôd sťažovateľa.

Keďže priznanie trov konania sa viaže na výsledok konania, t. j. vyslovenie porušenia základných práv a slobôd a ústavný súd k takémuto výsledku nedospel, nepriznal sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. mája 2012